

CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za verno katoliško ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška.

S posebnim blagoslovom
Njih Svetosti papeža Leona XIII.,
Njih Prezvrišenosti kneza nadškofa goriškega
in prečastitega generaljnega ministra celega frančiškanskega reda
vreja in izdaje

P. Stanislav Škrabec,

mašnik frančiškanskega reda na Kostanjevici.

Vsebina 10. zvezka.

Iz molitev sv. cerkvenega očeta Efrema Sirca k preblaženi Devici in materi božji Mariji	289
Življenje sv. Leonarda Portomavriškega XVI. pogl. Misijoni sv. Leonarda na otoku Korzika	291
Sveti rožni venec. Žalostni del. IV. Kteri je za nas težak križ nesel.	
1. Predpodohe Jezusa, križ nosečega	300
2. Jezus v lastni obleki pred križem	301
3. Sprevod na Golgoto	302
4. Padeč pod križem	303
5. Simon Cirenejski	304
Vsakdanji kruh. 10. Za mesec oktober — vinotok	305
Sv. Tomaža Akvinskega Razlaganje Gospodove molitve „Očenaš.“	
V. Četerta prošnja: Da nam denes naš vsakdanji kruh.	
22. Dar moči nas uči prositi vsakdanjega kruha	307
23. V prejšnjih treh prošnjah prosimo duhovnih reči, v četerti pa časnih; tu se je ogibati peterega	307
24. Drugi dvojni kruh	309
Marijina hišica v Loreti. (Dalje.)	310
Nekaj o presveti Materi božji	312
Kaj je duhovnik	314
Kako je sveti Anton mladi Rimljanki preskerbel moža	316
Zahvala za vslišano molitev	318
Priporočilo v molitev	320

V GORICI.

Hilarijanska tiskarna.

1894.

Izhaja v nedoločenih obrokih. Velja cel tečaj (12 zvezkov) 70 kr.

Nekoliko slovenske slovnice za poskušnjo.

(Dalje, §. 20. konec).

16. Mnogi glagoli 2., 4. in 5. verste imajo ' na korenu v krajšem in navadno tudi daljšem nedoločniku, v sedanjiku, ed. veljniku in v edinstveni moški obliki opisnega participija: vār'nit, vār'ne, vār'ni (pa: vār'ni va itd.) vār'nil, (o) gār'nit, (za)lě'knit, (po)plā'hnit, (pó)tě'gnit: — bē'lit, blō'dit, bra'nit, brū'sit, cē'lit, cē'nit, cē'pit, cvī'lit, čār'nit, čār'tit, da'vit, dra'mit, dra'žit, gla'sit, gu'lit, hra'nit, hva'lit, kar'čit, kar'mit, kla'tit, kō'sit (*prandere*), ku'pit, ku'rit, mē'nit, mē'sit, mla'tit, mō'tit, obla'čit, pa'lit, re'sit, ru'žit, slu'žit, só'dit, stō'pit, svē'tit, stra'žit, trē'bit, tró'bit, tō'žit, tār'dit, tu'lit, va'bit, vla'čit, vó'sčit, (o)zna'nit, ža'lit; — (po)bi'jat, prebi'vat, dē'vat, drē'mat, gi'bat, ka'zat, kō'pat (*bad-n*), li'zat, ma'hat, mē'n'jat, mē'sat, pa'hat, pi'sat, pla'čat, plé'sat, ri'tat, ska'kat, stra'dat, stré'l'jat, vé'zat, vla'dat, ži'dat, (y)žī'vat itd.)

V nekih primerih imamo ' , dasi je bil dotični samoglasnik prvotno kratek in sicer:

a) V množstvenem rodilniku besed spremenljivega naglasa, najsi bodo moškega, srednjega ali ženskega spola: kō'nj', lō'nāc, otrō'k, pa's (*der Hund*), vō'z; Da'n²⁾, kō'l, ō'kān, pō'l'jtān, sē'l, ta'l; gō'r, kō's, kō'z, nō'g, sē'stār, sta'z, vō'd³⁾, tē't, zē'māl'j', žē'n; bogō'v, gradō'v, mostō'v, sinō'v, tatō'v, tvorō'v⁴⁾; grobō'v, kolō'v, snopō'v, stolō'v, vār'hō'v,⁵⁾ itd. Tako tudi adv. domō'v.

¹⁾ V participiju ostaja naglas razen moške ed. oblike in prirastku in sicer v od. ženski obliki ko ' , drugod ko ' ; vār'nil, vār'nila, vār'nilō, vār'nila, vār'nilē, vār'nili, vār'nile, vār'nila; kō'sil, kō'sila, kō'silō (*prandi*, nasproti: kō'sil, kō'sila, kō'silō *messi*). V tem primeru predlog ne poteza k sebi naglasa: povār'nila, pokō'sila.

²⁾ Krajno ime, ki ima v rod. Da'n, je imelo negdaj v imenovalniku najberž Dna', kar je pozneje izpodrinila po rod. napravljena oblika Da'ne ali Da'ni.

³⁾ Poleg pravih oblik gō'r, vō'd, pisanih gurr, vud, se nahajajo že pri Dalm. tudi sproti delane gor, vod, t. j. gō'r, vō'd, zdaj v branju navadna napaka.

⁴⁾ Tvō'r, zdaj v Ljubljani: tu'r, našim starim pisavcem navadna beseda; Kastelec, Nauk chr. 261: poln torū inu bolezhyn.

⁵⁾ V prvih primerih je misliti, da je samoglasnik raztegnjen po zgle. dih kakor la's, mō'ž, zō'b, gla'v, rō'k, stē'n; v primerih na -ō', je najberž vzrok raztezanja -i' v kō'sti itd. Kakor smo videli, je moral nastati ta -i' vsled zlečenja iz -ijr; ako je namreč herv. dobrā iz dobraja, mra biti tudi dobrī iz dobryji, ako je pa te, mora biti tudi kō'sti iz kō'stijr. Kako je razlagati -a' v primerih kakor: cōrkva', gorā', voda', sestra', in herv. dolgi -a' v mn. rod., ni zadosti jasno; tudi dolžine v herv. oblikah srna, vrba, žu'na si ne vem razlagati, ker prvotna ni.

CVETJE

z vertov svetega Frančiška.

XIII. tečaj.

V Gorici, 1894.

10. zvezek.

Iz molitev svetega cerkvenega očeta Efrema Sirca
k preblaženi devici in materi božji Mariji.

I.

Presveta gospa, božja porodnica, najčistejša na duši in telesu, sama čez vso snažnost in čistost in devištvo visoko vzvišena, ki si sama postala cela prebivališče vse milosti presvetega Duha in zato presegaš tudi netelesne moči (duhove, angelje) brez primere na čistosti in svetosti duše in telesa: oj ozri se na me, gerdega in nečistega in na duši in telesu od omadežanja mojega v strasteh in sladnostih prebitega življenja vmazanega! Očisti moj sè strastmi pokvarjen čut! Osnaži in prenovi moje zašle in zasleplenje misli! Vredi in vodi moje počutke! Reši me tako hude in gnjusne navade, ki terdo nad meno gospodari, navade nečistih predstav in poželjivosti. Vstavi vso v meni mogočno grešnost in podeli mojemu otemnelemu in nesrečnemu duhu treznost in razumnost k popoljšanju mojih napak in prestopkov, da bom rešen teme greha vreden sè zaupno odkritoserčnostjo te hvaliti in povikševati ko edino pravo mater prave luči, Kristusa našega Boga, ker si ti sama ž njim in po njem blagoslavljana in povikševana od vsega nevidnega in vidnega stvarjenja zdaj in vselej in na veke vekov. Amen.

II.

Devica, gospa, božja porodnica, ko milosti polna hvaljena božja mati, visoko blagoslovljena božja mati, Bogu najdopadljiviša, stanovanje božanstva edinorojenega Sinu nevmerjočega in nevidnega očeta, nagni svoje uho in poslušaj besede, ki prihajajo z mojih vmazanih in nečistih ustnic! Zakaj glej! s poterto dušo in ponižanim čutom se zatekam k tvojemu vsmiljenju. Ne zaničuj torej mene siromaka! Ne pusti me, svojega nevrednega služabnika, popolnoma se pogubiti, temuč po svoji materini priprošnji ozdravi mojo vbogo dušo, ki je po mojih hudih strasteh zelo razbita. Hudi sovražnik jo je semlel po grehah ljubezni k nasladnosti in na tla verženo je z nogami poteptal. Zato sem poln vsega osramočenja in si ne upam veselega obličja odpuščanja svojih mnogih grehov in ozdravljenja svojih neozdravljivih ran svojega človekoljubnega Boga prositi; zakaj omadežal sem tempelj telesa in z nespodobnimi željami ga strašno onesnažil in vse počutke sem zlorabil z nedovoljenimi djanji. Zato nimam poguma svojih rok, ki sem jih s hudimi deli ognjusil, k nebesam povzdigniti in k molitvi odpreti ustnic, ki sem jih onesnažil s psovanjem in obrekovanjem svojega bližnjega. Zato se, o prečista gospa, jaz vbogi in zgubljeni, pred tvojim neizrekljivim vsmiljenjem mečem na tla; zakaj družega upanja in zavetja nimam kaker tebe in tebe imam v edino tolažbo in naglo pomoč. Ti si veselje moje duše, odpučenje žalosti, odrešenje iz jetništva, poboženje*) mertvih, naša sprava in zavetje, vstajenje padlih, prenarejenje moje duše in telesa (k novemu lepšemu življenju), odrešenje od mojih grehov, iz Boga izvirajoče pokropljenje mojega posušenega serca, moje temne duše daleč bliščeče svetilo, obleka moje nagote, uteha mojega zdihovanja, polajšanje mojih težav. Na te namreč upam, ti si moja slava. Ne odtegni od nas svoje pomoči, temuč pomagaj nam in varuj nas in stoj nam vedno na strani! Saj se veseli tvojih prošnja tvoj edinorojeni sin in on, ki je hotel biti mej hlapce štet, bo tolikanj bolj ohranil (tebi podeljeno) milost in tebi prisvojen sklep, ki mu je služil k njegovemu neizrekljivemu rojstvu (v mesu ko Bog in človek)**). Zato se tudi ve-

*) t. j. po milosti polni priprošnji Marijini se vernejo na duši mertvih h Bogu in božjemu življenju milosti.

**) On se bo oziral na tvoje prošnje po pravici, ki ti je lastna.

seli tvojih priprošnja, ker ima to za svojo čast in izpolnjuje kakor dolžnik tvoje prošnje. Le torej ne zaničuj mene tolikega siromaka in nespodobnosti mojih del naj ne zaderžujejo vender tvojega neizmernega vsmiljenja, Božja poroduica, moje čez vse zaželeno ime! ker nobenega terdnjšega znamenja zmage ni ko tvoja pomoč. Pred teboj torej, ki si popolnoma brez graje in srednica sveta, padam na tla v kesanju, ter kličem v potrebah naglo pomoč, varihinjo za Bogom, moje gotovo in moško pomaganje. Mnogih pregreh kriy kličem iz globočine svojega serca h tebi: Prijateljica priserčnega vsmiljenja, vsmili se mene, sè vso nesnago in lenobo napolnjenega, in sprejmi to mojo siromaško in vbogo molitev! Če sem ti jo tudi leno in brezskerbno naproti prinesel, vender mi jo naredi po svojih materinih priprošnjah ljubo in prijetno svojemu sinovi in Bogu! Stori me vrednega nebeškega kraljestva, da bom hvalil in poveličeval Očeta in Sinu in svetega Duha zdaj in vselej in na veke vekov. Amen.

(Po nemškem prevodu P. Pija Cingerleta.)

Življenje sv. Leonarda Portomavriškega.

(P. A. M.)

XVI. Poglavje.

Misijoni sv. Leonarda na otoku Korzika.

V prvi polovici 18. stoletja so bile razmere na otoku Korzika silno žalostne. Več let zaporedoma so se verstili punti in boji. Razne stranke so se mej seboj smertno sovražile. Povsod so se poznali sledovi zdivjanega ljudstva, povsod porušene hiše, vničena polja in vinogradi, razkropljene družine, do zob oborožene divje druhali. Celi otok je prišel do skrajne meje nesreče in nereda. Veliko duš se je pri teh tako žalostnih razmerah pogubilo, zakaj ljudje so živeli mej seboj v groznem sovraštvu. Očitne in zavrtnne moritve so bile na dnevnem redu in tako strastna je bila maščevalnost, da so neketere družine kar popolnoma pokončali. Na ta nesrečni otok je bil poslan sv. Leo-

nard oznanjevat pokoro. Gotovo zelo težka in nevarna naloga je bila to, ketera ni zahtevala samo junaškega in popolnoma v voljo božjo vdanega serca, temuč tudi velike modrosti, previdnosti in pred vsem mogočne pomoči nebes. Zakaj Korzičani skoraj vsi sovražili dženoveško republiko, zdaj pa jim je ravnota država poslala našega sv. misijonarja. Svetemu Leonardu niso bile neznane vse te težave in nevarnosti, pa ker je bil od sv. očeta, ki je močno želel pridobiti Korzičane za mir in lepokerščansko življenje, zagotovljen o volji božji, se ni kar nič bal ali pomišljeval odpotovati na otok. Pred svojim odhodom je pisal nekemu prijatelju: „Jaz grem na Korziko. Nevarnosti so velike, pa jaz čutim v sebi levje serce.“ Mej potjo je na morju pridigoval mornarjem, katerih je bilo nad sto, ter jih s tolikim strahom in kesanjem nad grehom napolnil, da so vsi napravili veliko spoved, kaker hitro so v Bastijo prišli. Perva pot sv. Leonarda je bila v samostan. Po sv. maši je šel k deželnemu glavarju, s katerim se je dolgo časa razgovarjal zarad sv. misijona. Na splošno željo je imel 19. maja, v pričo deželnega glavarja in vseh oblastnij svojo prvo pridigo na otoku, katero je tako priserčno in navdušeno govoril, da je vse do solz genil. Vender iz raznih vzrokov ni hotel pričeti sv. misijona v mestu, temuč na deželi. V ta namen je skerbno pozvedoval po raznih razmerah, poslušal dobre svete in nauke, kako se mu je obnašati; zakaj v onih razburjenih časih bi bila znala ena beseda, en pogled, ves sad sv. misijona vničiti in njega samega v smertno nevarnost spraviti. Ob enem je spisal za svoje tovariše poseben navod, po katerem naj bi na tem otoku misijonarili, in ta navod je dal tudi poterčiti deželski gosposki.

Za pričetek svoje delavnosti si je sv. Leonard izvolil škofijo Marijana. Vže na potu tja je okusil nekoliko terpljenja, ki ga je na tem otoku čakalo. Več ur daleč je moral hoditi v silnem dežju po slabih, polzkih potih in tako vtrujen je prišel v samostan v Marijani, da se je komaj na nogah obdržal. Velika množica ljudstva se je bila vže zbrala pri njegovem prihodu pa vsi so bili oboroženi s puškami, noži in drugim orožjem. Ko je sv. Leonard slišal, da ljudje vedno tako oboroženi hodijo in je ob enem videl, kako razdjan in razrušen je samostan, keterega so bili pred par leti v vojski s Francozi zažgali, se je zdaj sam očevidno prepričal o resnici tega, kar so mu vže prej pravili o sovraštvu, prepirih in neredu na otoku. Ker ste bile sovraštv

in maščevavnost poglavitne strasti ljudstva, jih je pričel ze vso silo napadati ter priporočal svojim poslušavcem dva pripomočka zoper nje. Pervi je bil ta, da jim je naročil, jim svetoval in jih prosil, naj si dajo naslikati na tablico presveto ime Jezus, naj to tablico potem obesijo na svoje hiše in vselej, keder stopijo iz hiše ali v hišo, naj zdihnejo: Moj Jezus, vsmiljenje! s tem namenom, da hočejo s temi besedami vse odpustiti svojim sovražnikom. Po vsaki pridigi je tudi on ljudstvu pokazal naslikano presveto ime Jezus in ginljivo prosil božjega zveličarja za mir v deželi. Drugi pripomoček je bil sv. križev pot. Priporočal jim je, naj pri vsaki postaji nekoliko premišlujejo in se spomnijo, kako je sam Sin božji svojim sovražnikom odpustil, zanje molil in grozne bolečine z nebeško poterpežljivostjo prenašal. Tadvaj pripomočka sta tako vplivala na ljudstvo, da je pozabilo na sovraštvo in orožje od sebe pometalo. Z veselim vpitjem in s solznimi očmi so se največi sovražniki objemali kot bratje mej seboj. Tisti dan, ko je svetnik ravno pridigoval o preblaženi devici Mariji, je prišel slučajno neki mož s hribov doli v Marijano. Ko je videl na tergu toliko zbranega ljudstva, je poprašal, kaj to pomeni. Komaj je zvedel vzrok, se je stresel od jeze, zaškripal sè zobmi ter rekel: „Kaj še to nam hočejo storiti ti Dženovezi? Nalašč pošiljajo semkaj te misijonarje, da bi nas zopet dobili v svojo pest. Mi ne potrebujemo nobenega Dženoveza v svoji deželi.“ Iz radovednosti je vender le nekaj časa poslušal sv. misijonarja. Sredi pridige ta na enkrat prestane, dene si za vrat težko verigo, zapusti pridižnico in gre vsem pričujočim duhovnikom poljubit noge. Ko je oni jezni mož videl toliko ponižnost, mu je zginila vsa jeza iz serca. Krotak kot jagnje verže od sebe vse orožje, začne se glasno jokati, spravi se sè svojimi sovražniki in slednjič se verže tudi k nogam svetnikovim v znamenje svojega spreobrnjenja.

Ko so ljudje videli lepi sad sv. misijona, posebno lepi mir in prijateljstvo, je bila splošna želja, naj bi šel zdaj svetnik v Kazakoni, kjer je bila skoraj cela občina v orožji in se je vsaki dan slišalo o kakem poboju. Ker je pa bil svetnik vže obljubil voditi sv. misijon v Kazingi, je v Kazakoni naprej poslal nekaj veljavnih mož, ki naj bi razjarjene stranke pregovorili, da vsaj do prihoda misijonarja v miru žive. Obljubili so to storiti in ker Korzičani veliko derže na obljubo in dano besedo, so tudi ostali mož beseda. V Kazingi je moral sv. Leonard pridigovati

na očitnem tergu, ker so bile cerkve premajhine za toliko ljudstva. Serčno je prijel vneti misijonar sv. križ v roke in s toliko gorečnostjo ljudstvo opominjal k spravi in kerščanski ljubezni, da so ljudje najpoprej začeli poljubovati sv. križ in potem eden družega. V ravno tem kraju je živel neki mož, ki se ni nič zmedil za kazni, ketere je napovedal svetnik tistim, ki vmazano, nesramno govore. Nekega dne je vpricho neketerih ženskih zopet pričel svoje nespodobne šale zbijati in iz sv. misijonarja se norčevati; kar ga napadejo strašne bolečine in kmalu na to vmerje, ne da bi bil prejel sv. zakramente. Po končanem trudapolnem, pa od Boga močno blagoslovljenem delu v Kazingi je prišel na versto kraj Kazakoni. Silno veliko ljudstva se je bilo sešlo k temu sv. misijonu; vse se je terlo okolu spovednic; po cele dni so nekateri oblegali stanovanje svetnikovo, le da so mogli pri njemu svojo spoved opraviti. Le ena sama stranka je še ostala tako terdovratna, da se na noben način ni hotela pomiriti sè svojimi nasprotniki. Prišel je vže zadnji dan sv. misijona. Nenavadno resen je stal svetnik na pridiznici. Deržal je v roki sv. križ ter žalosten z apostoljsko gorečnostjo rekel terdovratnežem, da jih ne le ne misli blagosloviti, temuč napoveduje jim tudi bližnjo in ostro kazen božjo, ako se ne spravijo sè svojimi sovražniki. Zdaj še le, tako rekoč v zadnjem trenutku, so se jim omehčala serca, jokaje so prišli pred svetnika in v znamenje sprave so predenj položili svoje orožje. Mej sv. misijonom je bil prišel neki mladenič iz druge občine v Kazakoni s tem namenom, da bi vmoril svojega sovražnika. Prišel je ravno k pridigi o maščevavnosti ter na ves glas zavpil: „Kedaj bo ta vže enkrat nehal pridigovati o miru?“ Komaj je bil te besede izustil, je padel na tla terd ko kamen in čern kot ogelje. Prenesli so ga v neko samostansko celico in berž poklicali svetnika. Z ljubeznivimi besedami se je svetniku posrečilo omehčati tega mladeniča, da je spoznal in objokoval svojo hudobijo. Skesano se je svetniku spovedal, še tisti trenutek ozdravel ter se vesel vernil domov.

Še več takih ali enacih očitnih kazni božjih se je zgodilo, s katerimi je Bog pokazal, kako nedopadljivo mu je, ako gdo njegovega zvestega služabnika zaničuje. Pa ne glede vseh teh očitnih dokazov, iz katerih bi ljudje lahko bili spoznali, da sam Bog podpira svojega služabnika sv. Leonarda, so neketeri vnder le terdovratni ostali v hudobiji in sovraštvu. Velika in ob-

čudovanja vredna stanovitnost, previdnost in poterpežljivost svetnikova se zavoljo tega ni zmanjšala, temuč še povečala in marsiketerega terdovratneža spreobernila. Tako je bil neki Marko Avrelij Rafaelli, ki je svetnika zalezoval vže od tistega časa, ko je prvič pridigoval na otoku. Ljudje so sploh govorili, da je to visok gospod, namreč veliki kancelar vsiljenega kralja Teodora. V Omesi je sv. Leonard pridigoval z nenavadno gorečnostjo zoper sovraštvo, strankarstvo in razpertije ter pokazal, koliko duš vjame pri tem hudobni duh. Marko Avrelij je poslal na to enega svojih priveržencev k svetniku, ki naj bi mu povedal, da ako ne preneha na ta način pridigovati, se bo na Korziki ponovila dogodba japonskih marternikov. Sv. Leonard se ni prestrašil tega žuganja, on je Marka Avrelija celo pred se poklical ter tako prepričavno zagovarjal sveje postopanje, da mu ni mogel besedice odgovoriti. Slednjič mu z mogočnim glasom zapove poklekniti ter reče: „Poslušaj, terdovratni človek! ker se nočeš vdati milosti božji, stori vsaj to: Moli vsaki dan en očenaš k sv. Vincenciju Fereriju. Zdaj pa pojdi proč, zgubi se spred mene.“ Marko Avrelij, eden najbolj zagrizenih sovražnikov svetnikovih, je šel iz hiše s pobešenimi očmi in spremenjenim, vkrotanim srcem.

Na to je prišel sv. Leonard v Kastelj d' akva, kjer je našel še veči nered in hujše sovraštvo. Vsa občina je bila razdeljena v dve stranki, ki ste se strastno sovražile. Ljudstvo je sicer sv. misijonarju obljubilo, da bo za časa sv. misijona v miru živelo, vendar je bila cerkev podobna vojašnici, zakaj tudi v cerkvi ste se stranki popolnoma ena od druge ločile in vsak moški je bil dobro preskerbljen z raznoverstnim orožjem. Svetnik se je na vso moč trudil, poskušal razne nagibe, da bi te ljudi sprijaznil, vendar do konca sv. misijona se mu ni nič posrečilo. Prišel je bil vže čas za zadnjo pridigo, s katero se je hotel svetnik od njih posloviti. Pa glej, vse je hitelo k njemu pred pridiznico, ne več sè sovraštvom in jezo v sercu, temuč hrepeneč po sprijaznjenju in spravi. Nepopisljivo je bilo veselje svetnikovo! Vsi so skupno zapeli zahvalno pesem in možje so streljali sè svojimi dobro nabitimi puškami v znamenje veselja.

V Oreci škofije Alerije je storil Bog več čudežev v poterjenje besed svojega zvestega služabnika. Tako je ozdravil sv. Leonard neko popolnoma mutasto deklico s tem da jo je blagoslovil s podobo preblažene device Marije brezmadeža spočete.

Ravno v tej škofiji je zadela nekega človeka očitna kazen božja. Ta je namreč slišal pripovedovati razne dogodke, iz katerih je vsak vsaj nekoliko veren človek mogel spoznati, da sam Bog kaznuje tiste, ki nasprotujejo misijonom sv. Leonarda. On pa se je iz vsega tega le norčeval ter govoril, da je vse to le slučaj, da se je moralo tako zgoditi, da natorni red to zahteva.

Komaj je bil to spregovoril, kar spodersne ter se zvali doli s hriba, kjer je prej stal, dokler slednjič ne obvisi sè svojo raztergano obleko na nekem štoru ravno nad globokim prepadom. Sam si ni mogel pomagati ter si tudi ni upal; za to je začel klicati ljudi na pomoč. Kmalu je prišlo nekaj mož, ki so videli, v koliki nevarnosti visi nad breznom, vender nobeden se ni hotel geniti, temuč govorili so: „Ta noče verjeti sv. misijonarju, temuč terdi, da je vse, kar se zgodi, le slep slučaj; pustimo ga, naj pade dolu!“ Še le po tem so ga rešili iz tako nevarnega položaja, ko jih je začel še enkrat milo prositi in zaterjevati, da je to očitna kazen božja za njegovo nasprotovanje, katero je delal sv. misijonu.

V resnici genljiv pa je bil, čeravno ob enem jako priprost, način, po katerem je svetnik vodil sv. misijon v škofiji Aleriji. Ker so bile cerkve večinoma zelo majhine in v slabem stanu, so mu navadno na prostem mej drevjem postavili oder. Okolu pa so ali na zelenih tratih ali pa na hlodih sedeli poslušavci ter pazljivo poslušali besede, ki so zdaj kot hladivno mazilo vlivale v njih tolažbo in zaupanje. Ker je sv. Leonard videl, koliko lepega sadu obrode njegove pridige, kako močno podpira božja milost njegov trud, je vedno bolj rastel v njem pogum. V sv. navdušenosti je skoraj brez vsacega počitka prehodil hribe in doline in povsod goreče oznanjeval veselo oznanilo miru in sprave. Večkrat je celo noč hodil iz enega kraja v drugi ter si v temi svetil sè smrekovimi in jelovimi treskami. Meseca avgusta je popotoval iz Omese v Nijolo. Celih 10 ur je vže hodil po slabem, kamenitem potu, v grozni vročini. Čeravno je imel jekleno voljo, vender ni mogel naprej, njegove moči so omagale. Iz neke vasi sta mu prišla naproti dva moža, ki sta ga podpirala in pripeljala v cerkev, kjer je opravil daritev sv. maše. Pokrepčal se je s koščkom kruha in hotel dalje iti. Od dolgega pota so mu bile noge terde in boleče; moral je, čeravno nerad, dovoliti, da so ga na stolu prenesli v Nijolo. V tem kraju so si moški iskali zaslužka ali v gozdu ali na morju; doma so ostaja-

li samo ženske, otroci in starčki. Spačenost in zdivjanost je bila velika mej tem ljudstvom, toda sv. Leonard je sè svojo gorečnostjo kmalu zaterl hudobijo. Zavoljo tega ga je pa ljudstvo častilo kot svetnika, tako da je včasih v svoji gorečnosti pre-daleč zašlo. Enkrat, ko je ravno prišel s pridižnice, je neki mož svetnika na roki ranil, ker si je hotel v naglici odrezati v spomin košček svetnikove obleke.

Iz Nijola je šel svetnik v Korti eno poglavitniših mest Korzike. Komaj je bil pričel sv. misijon, vže mu je deželni poglavar iz Bastije naznanil, da kroži po deželi neko pismo z njegovim podpisom in da se v tem pismu vabijo občinski predstojniki in vsi bolj veljavni možje na določen dan v Korti k posvetovanju. Vže pred enkrat so bili hudobni ljudje z napačnim podpisom svetnikovega imena, razposlali po deželi neko tako pismo s katerim so ljudi podpihovali k puntu.

Sv. Leonard je bil spisal krepak vgovor proti takemu počenjanju in ob enem je tudi razložil tehtne vzroke, zakaj naj se Korzičani podveržejo dženoveški republiki. To je pomagalo. Tudi zdaj je pisal generaljnemu komisarju v Bastijo, da se on nerad meša v politične reči, ker to ni njegova reč; vender se v sedanjih razmerah čuti po vesti zavezanega, vseh pripomočkov se poslužiti, da se mej razburjenim ljudstvom zopet mir napravi. To se mu je posrečilo v tem letu, 1724. Koliko je pa za to preterpel, kako je ljudi prosil, miril, svaril, kako dobre in lepe svete je dajal tako oblastnikom kaker podložnim, to je razvidno iz pisem, ki jih je pisal državnemu tajniku v Dženovo. Večkrat je bil tudi v veliki smertni nevarnosti. „Gdor sam osebno, neposredno, ne občuje s tem ljudstvom, tako je pisal v nekem pismu, ne more verjeti, kako naglo je in kako hitro se razdraži. Berž vse gori tako za dobro kaker za slabo; da se vkroti, je potrebna velika previdnost . . . Ne morete si predstavljati, koliko človeške kervi se prelije na tem otoku. Povsod nas silijo in prosijo, naj hitimo sè sv. misijonom, da se vže enkrat konec stori temu groznemu neredu. Onkraj hribov je še vse bolj žalostno. Piše se mi, da hočejo neketeri veliko vas popolnoma požgati. Moritve se verše z veliko hudobijo in nevsmiljeno kervoločnostjo. Par ur pred našim prihodom v Kačijo sta bila dva brata svojo omoženo in nosečo sestro grozovito vmorila. Ko sta bila zvedela, da sem jaz sè svojimi tovariši prišel v samostan, sta hitela k p. gvardijanu prosit ga, naj pošlje mene k njima,

da obudim vmorjeno sestro, da se bo mogla vsaj spovedati. Meni tega niso povedali, pa jaz bi bil raje z germečim glasom ta dva hudobna brata zbudil.

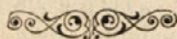
V Korti je bil položaj za svetnika jako nevaren. Na povabilo gori omenjenega, napačno svetniku pripisovanega pisma se je bilo zbralo tam vže precej veliko število veljavnih mož in vedno več jih je dohajalo. Ako bi bil svetnik molčal, bi bil v resnici znal nastati punt; ako bi bil pa resnico govoril, bi se bil izpostavil gotovi nevarnosti, da bodo tisti, ki so pismo spisali, za naprej njegovi največi sovražniki. Vender svetnik se ni vstrašil. Tisti dan, ko je pridigoval o preblaženi devici Mariji, je očitno pred vsem ljudstvom oznanil, da dotičnega pisma ni on pisal in tudi nobenemu rekel pisati v njegovem imenu. Rekel je pa tudi, da je to zvijača peklenskega sovražnika in tisti, ki se svojim rogoviljenjem in podpihovanjem kali mir v deželi, je kriv vseh grehov, ki se zavoljo tega gode. Voditelji ljudstva so bili vsi osupnjeni, ko so slišali te besede svetnikove; ali ob enem so bili vsi spremenjeni. Od veselja se jim je svetil obraz in vsi so naenkrat zavpili: mir, mir!

V Korti je spreobernal sv. Leonard dva vojaka, ki sta bila kaljvinske krive vere. Preobširno bi bilo, ke bi hoteli popisati vsa čeznatorna, čudežna znamenja, s katerimi je Bog poterjeval besedo svojega služabnika na otoku Korzika. Tako je n. pr. sv. Leonard na vsakem kraju, precej pri začetku sv. misijona ljudem oznanil, naj te dni zveličanja porabijo edino le v svojo dušno korist, naj opuste hlapčevska opravila, ako hočejo nesrečo in časno zgubo odverniti. Neki pastir se je vkljub tej napovedi prederznil zapustiti sv. misijon in iti k svoji čredi. Pa glej, prvo noč ste mu poginile dve ovci in naslednjo tri. To ga je prestrašilo, da se je berž vernil k sv. misijonu. V veliki skerbi za svoje ovce se vže drugi dan zopet verne. Po noči mu je poginilo pet ovac in še le zdaj so se mu odperle oči. On izroči svojo čredo božjemu varstvu in ko se je bil po sklepu sv. misijona vernil, je našel vso čredo zbrano na ravno tistem kraju, kjer jo je bil pustil. Drugemu se je bil zlomil plug, ko je oral mej sv. misijonom in ko je bil vzel družega novega, je tako nesrečno ž njim ranil vola, da mu je spridil nogo. Zopet drugi si je obstrelil roko, ko je mej sv. misijonom streljal na kregulja.

Iz Korti je odešel sv. Leonard v Izolačijo, kjer so prebivali vporni, nevedni in jako sprideni ljudje. Razkrojeni so bili

v dve močni stranki, ki ste se smertno sovražili in grozne hudobije počenjali. Z velikim trudom se je svetniku le posrečilo eno stranko toliko omehčati, da je bila pripravljena za spravo in mir. Druga stranka pa, katero je vodil neki Lupo, mož, ki je bil v svojem življenju res to, kar ime pomeni, namreč volk, se še ni hotela vdeležiti sv. misijona, ker je bil Lupo to prepovedal. Svetnik je vže hotel ta kraj zapustiti, ker je bil žalosten in potert zavoljo tolike terdovratnosti in nespokornosti ljudstva. Vender Bog je bil drugače odločil. Prišla je zadnja noč. Kar nastane naenkrat velik ogenj v popolnoma leseni koči, kjer je prebival sv. Leonard in njegovi tovariši. Vsa kočja je bila v ognju in misijonarji v največji nevarnosti. Klicali so na pomoč in slednjič so jih neketeri serčni možje skozi okna spravili na prosto ter rešili grozne smerti v ognju. Naj pripoveduje nadalje sam sv. Leonard. V svojem pismu, katero je pisal deržavnemu tajniku Karodžiju, pravi: „Terpljenje iz ljubezni do Boga, katero nas Kristusu bolj podobne dela, je Bogu bolj dopadljivo kot delo za Boga, če se to tudi iz pravega namena stori. Vidite, jaz sem zdaj tako rekoč na križ pribit, in moje serce se veseli. Naznanjam Vam, da sem tisto jutro pred mojim odhodom iz Izolacije daroval sv. mašo, pridigoval in postavil sv. križev pot. Ko sem se bil vernil v naše novo stanovanje in sem hotel iti iz ene izbe v drugo, se mi je deska pod nogami vtergala in jaz sem se vso silo padel po strani in se hudo vdaril ob neki tram. Hitro je prišlo nekaj ljudi, ki so čakali na spoved, ter so me gori izlekli. Komaj sem še dihal; menil sem, da se mi bliža zadnja ura in da se bodo res spolnile besede sv. očeta papeža Benedikta XIV., ki mi je rekel, da moram kot vojak na razvalinah vmreti. Vender kmalu mi je nekoliko odleglo in moji tovariši so bili sklenili, da me ponesejo na drugi kraj, ker v vasi, kjer smo ravno bili, ni bilo dobiti ne zdravil ne zdravnika. Rekli so torej ljudem, ki se niso hoteli spraviti sè svojim sovražniki: „Ker vas zdaj, žalostni, da se ne spravite, zapustimo, pomagajte nam vsaj bolnega misijonarja nositi“. Vsi so bili precej pripravljeni, celo Lupo je z veseljem prijel za nosilnico. Čez malo časa je začel Lupo kričati: Stojte, Stojte! Postavili so toraj nosilnico na tla in on je vsem zapovedal, naj se odstranijo. Jaz sem mu, čeravno sem čutil hude bolečine, sè zapovedujočim glasom rekel: „Pridi sem, Lupo, tukaj poklekni!“ Mož je postal iz divjega volka krotko, po-

nižno jagnie. On poklekne in jaz mu zapovem: „Jaz hočem, da storiš mir.“ Lupo odgovori: „Pa Bog meni pravi, naj ne sklepam miru.“ „O, moj sin, to ti govori hudobni duh, Bog ti mir in spravo zapoveduje.“ „Ako mi on to zapoveduje, hočem tudi slušati,“ z veselim vsklikom vstrelil v zrak in vpije: „Mir! mir!“ Rayno tako so storili vsi njegovi priverženci. Veselje je bilo nepopisljivo. Ko so se bili domov povernili, so se v resnici sprizajznili sè svojimi nasprotniki.“ Sv. Leonarda so bili prenesli v mesto Bastija. Ker je bila pa vže pozna jesen in so ostri zrak in merzli vetrovi slabo vplivali na njegovo zdravje, so zdrayniki svetoyali, da je za svetnika najboljše, ako se poverne na Laško. Preden je sv. Leonard zapustil Korziko, je spisal še pismo na vse prebivalce otoka, ter jim povedal vzrok svojega odhoda. L. 1745 je izbruhnila vnovič vstaja na Korziki ter končala s tem, da so l. 1769 dobili Francozi ta otok v svojo oblast.

Sveti rožni venec.

Žalostni del.

IV.

Keteri je za nas težak križ nesel.

Vzeli so Jezusa in ven peljali; in je svoj križ noseč ven šel na mesto, ki se imenuje mesto lobanje*), po hebrejsko pa Goljgota. Jan. 19, 17.

1. Predpodobe Jezusa, križ nosečega.

Cerkveni očetje poznajo legendo — pripovedko, da je pri vesoljnem potopu Noe vzel v barko kosti Adamove; po potopu pa jih je razdelil med sinove kot dragocenosti. Sem, ki je bil očetu naj ljubši, je dobil Adamovo glavo, in ž njo vred deželo Judejo za vladarstvo. Sem je zakopal glavo Adamovo na nekem holmu gore Mórija, in ta homec je dobil ime Goljgota, to je „mesto lobanje“ ali „Kalvarije.“

*) Lobanja pomeni to, kar imenujemo navadno črepinjo človeške glave. „Mesto mertvaških glav“ je napačna prestava po nemškem Schädelstätte, kaker bi bilo to „Stätte der Schädel“, pa je „Stätte des Schädels.“

Na to goro Mórija je šel pozneje v teku časa pritrjarh Abraham sè sinom Izakom, naj bi spolnil v sveti pokorščini povelje, dano mu od Boga. Izak nese na herbtu derva za žertvovanje, zraven njega stopa Abraham, ogenj nesoč in klavni nož v roki.

Ta dva očaka sta dve lepi podobi bodočega. Abraham je podoba Boga Očeta, ki je svet tako ljubil, da je dal „edinorojenega sinu“ (Jan. 3, 16.); Izak je podoba Boga Sinu, „ki je bil pokoren do smerti, smerti pa na križu“. (Filpl. 2, 8.). Kaker je bil pripravljen Abraham darovati jedinega sinu, tako je dal nebeški Oče svojega edinorojenega Sinu za odrešenje svetá; in kaker je nesel Izak darilna derva na goro Mórija, tako je nesel Jezus svoj križ, da bi vmerl za nas na Kaljvariji. „Zakaj spodobi se, da izvira studenec našega življenja tam, kjer je bil začetek smerti“, piše sveti Ambrož. Takrat, ko je Kristus, naš gospod, na Goljgoti zasadil križ, ko je kri kapljala ter oprala grešnega Adama s celim zarodom vred, takrat je Kristus zaklical Adamu: „Zbudi se ti speči in vstani od mertvih in jaz te bom razsvetlil.“ (Efež. 5, 14).

Na gori Morija je bil zidan tempelj, v katerem je vsakdan tekla kri žertvovanih jagnjet, ki so kazala na bodoče Jagnje Božje; to Jagnje je sè smertjo na križu doveršilo na ravno tisti gori Morija polnoveljavno daritev za odrešenje svetá in odpuščenje grehov.

Deviškega ovčarja Abeljna pravičnega je Kanj vunkaj peljal tje na polje v brezbožnem namenu, da bi ga vmoril. Glej tukaj na Jezusa, ki tava v sodišče, glej pravega Abeljna, pravega, v resnici Pravičnega; judje, njegovi bratje ga peljajo Nedolžnega na Goljgoto, zemlja pije njegovo kri. Judje tavajo kaker Kanj v prokletstvu po svetu; kri pravičnega Abeljna — Jezusa — pa kliče milosti z nebes za nas. —

2. Jezus v lastni obleki pred križem.

Ko je ležal križ pred Jezusom na tleh, poklekne Jezus k njemu, objame ga z rokami, ter poljubi kot altar zadostilne daritve; govori šepetaje ginljivo hvalno molitev nebeškemu Očetu za odrešenje človeštva.

1. Gospódu so dali njegovo obleko nazaj; po tej ga je bilo še poznati, zakaj njegov obraz je bil zabuhel od zaušnic in

ran, od kervi in pljunkov, pa s ternovo krono tako onespodobljen, da ga ni bilo poznati, in vendar je bilo Judom na tem, da Jezusa v sramotenju vsi po imenu poznajo, da bi ga še bolj sovražili. — Z večkratno premenjavo obleke so bile rane ponovljene, in s ponovljenimi in povešanimi bolečinami je hotel Jezus zadostiti za nečimernost in lišp tistih, kateri preminjajo oblačila vsak dan, ali še večkrat na dan. — V lastni obleki je šel Jezus na smert; v lastni obleki pojdeš tudi ti, kristjan! ali okinčan z vencem kreposti in čednosti, ali pa v obleki gnjusnega greha.

2. Še le ko so dospeli na Goljgoto, je hotel naš Gospod prepustiti svojo obleko vojakom, naj vadjajo za njo, da se spolni sveto pismo. In kaker se človek na večer sleče, keder gre spat, tako je odložil Gospod svoje telo, dušno oblačilo, radovoljno, naj bi nam zadobil mir in počitek za dušo. Tako je rekel kardinalj Pavel, ko je bil po krivici na smert obsojen od kralja Henrika VIII: „Ako jaz vmerjem, slečem samo svojo obleko, da grem v pokoj.“

3. Sprevod na Goljgoto.

1. Ko so Jezusu dali obleko nazaj, pričel se je sprevod. Naj prej je šel trobentač, ki je naznanjal na vsakem voglu ulic, da grejo na mertvišče; za njim je šla tropa pobalinov, nesoč vsakoverstna orodja; za temi oddelek vojakov za stražo; za njimi gre mladenič, noseč napis za na križ. Sedaj tava pod težo križa, na katerem visijo grehi celega sveta, razbičan, razmesarjen, ves vtujen — vbogi Izveličar. Glejte Jagnje Božje, ki nosi grehe svetá. (Jan. 1, 29.) — In res, glej ti kristijan — Jezus tvoj, od zadnje večerje je brez okrepanja — koliko je terpel na oljiski gori, koliko je terpel ponoči — koliko ima ran, kako ga trapi žeja, kako ga trapi vročina, kako terpi notranje — glej on tava bos; desnica mu objema težki križ, ki tlači na ranjena pleča; rabeljni ga vlečejo in silijo hitro iti, toda on nima terdne stopinje. — Z Jezusom so peljali še dva razbojnika na morišče. — Sklep je delal oddelek vojakov.

2. Judje se deli Jezusa mej razbojnike; toda to ni brez pomembe, ampak da se spolni, kar je prerokoval Izaija 700 let prej: In je bil mej hudobne štēt. (Izai. 53, 12.) — Sv. Bonaventura (ad Luc. 23.) pravi, da dva razbojnika pomenita Jude in pagane. Levi (judje) ga zasramuje; desni (pagani) Dizma pa gre v raj — sveto cirkev.

4. Padeec pod križem.

Kaker se je zedinilo na cvetno nedeljo vse prebivalstvo Jeruzalemsko, da bi preslavljali vhod Jezusov; kaker je klicalo takrat vse, staro in mlado: „Hosana sinu Davidovemu! Hvaljen bodi, ki pride v imenu Gospodovem“ (Mat. 21, 9), tako se je zbralo na véliki petek vse, da zasramuje Jezusa, kar se le misliti more. — Pot, po kateri so peljali Jezusa na Golgoto, je šla po stranskih ozkih ulicah za hišami, kjer je bilo polno nesnage. Jezusu je bilo veliko terpeti; zakaj raznoverstna druhal se mu je rogala z oken in lukenj ob zidu, sužni so ga z blatom ometavali, dà, celo otroci so nabirali kamenje v suknjice ter sipali pod noge letaje mej množico. To so delali tisti otroci, ketere je Jezus toliko ljubkoval! — Kaj čuda toraj, če Izveličar ves omagan in utrujen, pade pod težo križa! in sicer večkrat pade, da mu je vmreti.

Glej, kristijan moj. te padce mu prizadevaš ti se svojim večkratnim grešenjem. Kolikrat si že vstal, pa zopet padel; kolikrat zvesto obljubil poboljšati se, pa vender grešiš, kedar pride priložnost. Pomisli, kak nasledek ima ponavljanje greha; milost Božja postaja zmirom manjša, skušnjava zmirom večja in huja. Nazadnje zapusti sveti Duh grešno dušo, in duh laži se je polasti; on pa nepride sam, on pripelje sedem hujih duhov seboj. „In poslednje tacega človeka je huje, kaker prvo.“ (Luk. 12.) Prej je doprinašal samo jednega naglavnih grehov, nazadnje pa tako opeša, da se ne more nobeni skušnjavi vstavljati. Takim povračnikom v stare greha veljajo besede sv. pisma: „Ako pak v hudobiji ostanete, boste skupno pogubljeni.“ (Reg. 12. 25.) Radovoljna oterpjenost v starih grehah dela milosti pravega spreobrnjenja velike, včasi nepremagljive ovire. —

Kaj pa? — Ali bo tak povratnik, tak povračalni grešnik obupal? Bo morda rekel z Kajnom, ali z Judežem: Meni ne more biti odpuščeno! O ne! tega nesme. Le svoj odpad od Boga, le svojo nezvestobo naj obžaluje, le svojo krivdo naj spozna, ter reče sè zgubljenim sinom: „Oče grešil sem zoper nebesa in zoper tebe; več nisem yreden, tvoj sin imenovan biti,“ (Luk. 15, 21.) — in oče ga bo vesel sprejel.

Jezus je vzel vselej križ na rame nazaj, da bi tudi ti vselej vzel nase križ kesanja, križ pokore, in da ne bi

obležal v grehu, če si tudi večkrat padel. — Jezus nosi križsam, lastno osebno; zakaj križ je bil tako sramotilen, da se ga noben pošten človek ni hotel dotekniti. — In ravno s tem osramotenjem in ponižanjem je dopolnjeno, kar prerokuje David Odrešeniku: „Jaz sem červ, ne pa človek, v zasramovanje ljudi, in izveržek ljudstva“. (Ps. 21, 7.) — S tem ponižanjem in osramočenjem je tudi zaterta ošabnost in napuh hudiča in greha. In vse to je naložil nase in prevzel Odrešenik kot ključ hiše Davidove, da zaklene pekel in odklene nebesa.

5. Simon Cirenejski.

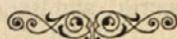
Simon Cirenejski je bil primoran nesti križ Gospodov; toda to se je zgodilo, ne da bi bil želel Jezus, tudi ne iz usmiljenja do Jezusa, ampak ker so se vojaki bali, da nebi Jezus vmerl mej potjo in tako bi ne bilo križanja; tudi morda zato ker, kebi bilo prepočasi šlo, bi se bil začel morebiti Piljatuž kesati, ter bi bil preklical smertno kazen. — Je pa tukaj tudi neka skrivnost. Simon pomeni Pokornega, poslušnega. Kedor toraj hoče hoditi za Jezusom, mu mora biti pokoren, on mora biti Simon — pokorni — on mora z Jezusom križ uositi. „Ako hoče kedo z menoj priti, naj zadene svoj križ, in naj gre za menoj.“ (Luk. 9, 23).

Nihče ni brez križa; vsak stan, vsaka starost ima svoj križ. Težak je križ vladarjev in gospodarjev, — težak duhovskih in svetskih gosposek — težak zakonskih in služabnikov.

Križ, ki teži vsakega človeka, so težave in nadloge zemeljskega življenja; križ je notranji razpor mej dušo in telesom. Povsodi izvirajo iz razpora mej nagnjenjen in dolžnostmi neštetilne težave, zopernosti in skušnjave, in kedor jih noče nositi v pokorščini do Gospoda, on gotovo zabrede v grehe, zato pravi Kristus: „Kedor ne nosi križa radovoljno, to je z ljubečo pokorščino, ta mene ni vreden.“ (Luk.) In sv. Bernard pristavlja poučljive besede: „Brez križa nemoremo hoditi za Kristusom in brez njegove milosti nemoremo nositi križa.“—

Opomba. Ta Simon je bil po rodu pagan, doma iz Cirene v Libiji. Preselil se je bil v Judejo in hotel prestopiti k judovstvu; iz usmiljenja do terpečega Jezusa je prevzel križ; judoy bi se tega nihče ne bil lotil. Jezus mu je dal milost, da ie spoznal resnico; ker je mu je bil tovariš pod križem, naj bo

deležen nebeške slave. Marka (evang. 15, 21.) ga imenuje očeta Rufovega in Aleksandrovega; ta dva sta morala znana biti bralcem evangelija. Simon je vmerl kot marternik in škof v Bostri v Arabiji; Ruf je bil škof v Tebah, pozneje v Tortosi na Španskem (spomin na 12. novembra); drugi sin Aleksander je bil škof v Tarakonski Španji (spomin 11. marca).
(Dalje prih.)

VSAKDANJI KRUH.

10. Za mesec oktober — vinotok.

1. Izkazuj svojemu bližnjemu zmirom serčno naklonjenost, pa le toliko, da tvoji čednosti ne škodi, in da se Bog ne žali.
2. Nobena duša ne more imeti pravega zaupanja v Boga, ako poprej nima pravega spoznanja svoje siročine in ničnosti.
3. Ako Boga ljubiš, boš pogostoma o njem govoril.
4. Bog je dal vsakemu stanu to, kar je potrebno, da se doseže zveličanje, in najvzvišenejše čednosti se skladajo sè slabostjo spola.
5. Pazi, da te tvoji domačini ne vidijo žalostnega ali čmernega, ker bi mogli to pripisavati pobožnosti ter se odvracati od nje.
6. Imej poterpežljivost, ker ni moči v enem dnevu poboljšati vse hude navade in nepopolnosti; sicer bi bil preničemer, da si tako hitro vkrotil svojo naravo.
7. Keteri so bogati s časnimi veselicami, so vbogi z dušnimi, so zanje celo nepripravni.
8. Ne bodimo maloserečni, kader se vstavlja nižji del telesa; pojdimo svojo pot naprej kaker potniki, ko lajajo psi nanje.
9. Govori koliker mogoče malo o sebi, ne dobrega ne slabega, ker nas slepi samoljubnost, če tudi kaj slabega povemo.
10. Obnašajmo se zmirom pristojno, četudi smo sami; zakaj zmirom smo v pričujočnosti božji in njegovih svetih angeljev.
11. Bolj čislam duha, ki se ve vmiriti, kader je moten, in se mirnega obderžati, kaker onega, ki sestavlja vzvišene in velikoserčne misli.
12. Sveti Dub ne hodi v tisto hišo, v kateri so slišati tožbe, prepiri, šum.
13. Kolika neotesanost je, da nam Bog tako dolgo terka

na serce, pa da mu nečemo odpreti! Moglo bi se zgoditi, da se s takim zaničevanjem razžaljen popolnoma oddalji.

14. Na svetu smo le, da živimo, kaker Bog hoče. Kako se moremo ponašati, da smo njegovi, če svoje volje ne vrvnamo po njegovi?

15. Vsaka ničemernost je zaveržljiva; še bolj pa ničemernost o sebi pripovedovati in o sebi govoriti.

16. Ako pri društvenih shodih opaziš, da nimaš zadosti veljave, da bi vbranił napačnost, ki se tam godi, in se tudi ne moreš primerno odstraniti, vsaj se svojim srcem ne bodi tam, ampak misli na druge reči.

17. Kolikrat pravimo: „Poln sem pregreškov in pomanjkljivosti“, pa ne vem, kako bi sprejeli, ke bi drugi še kaj manjšega rekli o nas.

18. Ne delaj se ne norca ne modrijana; ne modrijana, da ohraniš ponižnost, ne norca, da ne raniš odkritoserčnosti, ki čerti hinavstvo.

19. Hrepenenje vedeti, koliko smo že napredovali v čednosti, se Bogu ne dopade, in podpira le samoljubnost.

20. Milosti premišljevanja ne moremo dobiti se silovitim napenjanjem, pač pa s krotko in kopernečo ponižnostjo.

21. V kerščanski popolnosti velja več vaja ko znanje. Priprosto kmetiško dekile more Boga prav tako ljubiti kaker največi modrijan.

22. Kaker se nam dopada, da drugi priznavajo, kar mi pravimo, tako radi mi grajamo, kar drugi povedo.

23. Najboljši način, da se dejanje dobro stori, je misel na pričujočnost božjo; gotovo si ne bomo upali dejanja slabo storiti, ako pomislimo, da nas Bog vidi in gleda.

24. Greh je nevreden človeka, ki je zlahnega in poštenega značaja.

25. Čim bolj zatira duša naravna nagnenja, tim pripravniša je za božjo svetlobo in za nebeška navdajanja.

26. Po izreku modrega in aposteljnovem naj ženske osebe radovedno ne žele več vedeti kaker jim je treba.

27. Postavi v svojem sercu Jezusa križanega, in vsi križi in terni se ti bodo zdeli kakor rože.

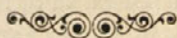
28. Ako z nemirnostjo misliš na smert, ti bo ta strah več škodil kaker hasnil.

29. Ohrani, koliker mogoče, v raznih dogajajih tega življe-

nja mirno serce in duh; to je velika popolnost in Bogu silno dopadljivo.

30. Nič ne jemlje našim dobrim delom vrednosti in zasluženja več, kakor če jih po lastnem okusu volimo.

31. Tudi otroci in slabiči morejo Boga v sreči ljubiti; ljubiti ga pa, keder britkost stiska serce, to je dano le močnim in stanovitnim dušam.

Sv. Tomaža Akvinskega

Razlaganje Gospodove molitve

„O čenaš“

(Dalje.)

V. Četerta prošnja :

Daj nam denes naš vsakdanji kruh.

22. Dar moči nas uči prositi vsakdanjega kruha.

Dostikrat se zgodi, da postane kedo od velike učenosti in modrosti bojazljiv in zato mu je potrebna moč serca, da ne opeša v potrebah. On daje terdnim moč in množi nezmožnim terdnost in krepost. (Izai. 40, 29). To moč pa daje sveti Duh. In duh je prišel v me . . . in me postavil na moje noge. (Ez. 2, 2). Je pa to moč, katero daje sveti Duh, da človeku serce ne opeša od strahu za potrebne reči, ampak da terdno veruje, da vse, kar mu je potrebno, nje-mu podeli Bog. In zato nas sveti Duh, ko nam daje to moč, uči prositi Boga: **Daj nam denes naš vsakdanji kruh.** Zato se imenuje Duh moči.

23. V prejšnjih treh prošnjah prosimo duhovnih reči, v četerti pa časnih; tu se je ogibati peterega.

Vedeti je pa, da se prosijo v prejšnjih treh prošnjah duhovne reči, ki se pričenjajo tukaj na tem svetu, pa se ne doverše kakor še le v večnem življenju. Ko namreč prosimo, naj bo posvečeno ime božje, prosimo, naj bi ljudje spoznali svetost božjo. Ko pa prosimo, da pridi tvoje kraljestvo, prosimo

mo, naj bi bili deležni večnega življenja. Ko pa molimo, da na j se z g o d i v o l j a b o ž j a, prosimo, da se naj zverši njegova volja v nas. In dasiravno se vse to na tem svetu pričinja, se vender ne more imeti doveršeno kakor le v večnem življenju. Zato je bilo treba prositi nekaterih potrebnih reči, ki se morejo imeti popolnoma že v sedanjem življenju. In od tod prihaja, da je učil sveti Duh prositi potrebnih reči v tem življenju, ki se imajo tukaj popolnoma. Ob enem tudi, da pokaže, da nam tudi za časne reči Bog skerbi; in to je, kar pravi: D a j n a m d e n e s n a š v s a k d a n j i k r u h. V teh besedah nas uči varovati se petero grehov, ki se navadno primerjajo iz hrepenenja po časnih rečeh. P e r v i greh je, ker si človek po nevmerjenem poželenju prizadeva po tem, kar njegov stan in položaj presega, ne zadovoljen s tem, kar se mu spodobi. Kakor če hrepeni po obleki, pa noče take kakor vojak, ako je vojak, temuč kakor grof, ne kakor duhovnik, ako je duhovnik, temuč kakor škof. In ta napaka odvrta ljudi od duhovnih reči, ker se njih hrepenenje preveč derži časnih. Te napake ogibati se pa nas je učil Gospod, ko nas je učil prositi samo kruh, to je potrebne reči za sedanje življenje po vsakega stanu; kar se vse ume pod imenom kruha. Zato ni učil prositi slaščic, ne raznoterih in izbranih reči, temuč kruh, brez keterega človek ne more živeti, ker je vsem splošna hrana. P e r v o v č l o v e š k e m ž i v l j e n j u je k r u h i n v o d a. (Sir. 29, 28). A k o i m a m o ž i v e ž i n o b l e k o, b o d i m o s t e m z a d o v o l j n i. (1. Tim. 6, 8).

— D r u g a napaka je, ker neketeri pri nabiranju časnih reči druge nadlegujejo in goljufajo. Ta napaka je tako nevarna, ker je težko povračati vgrabljeno blago. Ne odpusti se namreč greh, ako se ne verne vgrabljena reč, kakor pravi sv. Avguštin. In te napake nas je učil ogibati se, ko nas je učil prositi naš kruh ne ptujega. Zgravljevci namreč ne jedo svojega kruha, temuč ptujega. T r e t j e je prevelika skerb. Neketeri so namreč, ki niso nikoli zadovoljni s tem, kar imajo, temuč vedno več hočejo, kar je nezderžno, ker se mora hrepenenje zadrževati po potrebi. B o g a s t v a i n v b o š t v a m i n e d a j a j, t e m u č s a m o z a ž i v e ž m i p o d e l i p o t r e b n e g a. (Preg. 30, 8). In tega nas je opomnil, da naj se ogiblremo, ko je rekel: N a š v s a k d a n j i k r u h, t o j e e n e g a d n e a l i e n e g a č a s a.

Č e t e r t a napaka je nezmerna požrešnost. So namreč neketeri, ki hočejo en dan povžiti toliko, kakor bi bilo zadosti za

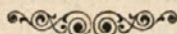
več dni; in tisti ne prosijo vsakdanjega kruha, temuč desetih dni, in iz tega, ker preveč izdajo, pride, da vse zapravijo. K eteri pijančujejo in pojedine dajejo, hirajo. (Preg. 23, 21). Delavec, ki je pijanosti vdán, ne bo o bogatel. (Sir. 19, 1). — Peta napaka je nehvaležnost. Zakaj če se kedo napihuje zavoljo bogastva in ne spozna, da je od Boga, kar ima, to je jako hudo, ker je vse, kar imamo, od Boga, bodisi duhovno bodisi časno. Tvoje je vse, in kar smo iz tvoje roke prejeli, to smo ti dali. (1. Paralip. 29, 14). Zato pravi, da bi odpravil to napako: Daj nam in naš kruh, da naj bi vedeli, da je vse, kar imamo, od Boga. Pa tega imamo en dokaz, ker ima včasih kedo veliko bogastvo in nima od njega nobene koristi, temuč škodo duhovno in časno. Zakaj neketeri so se pogubili zavoljo bogastva. Še drugo hudo je, ki sem ga videl pod soncem in je tudi pogostno mej ljudmi. Človek, ki mu je Bog dal bogastvo in premoženje in čast in nič ne manjka njegov duši izmej vsega, kar želi, in Bog mu ni dal oblasti, da bi to vžival, ampak ptuji človek bo požerl. (Pridigar 6, 1). Ravno tako: Bogastvo spravljeno v škodo svojega gospoda. (Prid. 5, 12). Prosití moramo torej, da naj nam bo naše bogastvo h koristi, in to prosimo, ko pravimo: Daj nam naš kruh, t. j. bogastvo, ki nam bo koristilo. Njegov kruh se bo spremenil notri v njegovem trebuhu v modrasji žolč. Bogastvo, katero je požerl, bo izbljuval, in iz trebuha mu ga bo izlekel Bog. (Job. 20, 14). Še druga napaka je v posvetnih rečeh, namreč preobila skerb. So namreč neketeri, ki jih denes skerbi za časne reči, ki bodo noter do enega leta. In tisti, ki imajo to, nimajo nigdar pokoja. Ne skerbite in ne govorite: kaj bomo jeli ali kaj bomo pili, ali s čem se bomo oblačili? (Mat. 6, 31). In zato nas uči Gospod prositi, da naj se nam da denes naš kruh, to je, kar nam je potrebno za pričujoči čas.

24. Drugi dvojni kruh.

Je pa še drugi dvojni kruh, namreč zakramenta presvetega rešnjega Telesa in pa kruh besede božje. Prosimo torej naš kruh v zakramentu, ki se napravlja v cerkvi vsak dan, da kaker ga v zakramentu prejemljemo, tako naj se nam dá k zve-

ličanju. Jaz sem živi kruh, ki sem z nebes prišel. (Jan. 6, 51). In kedor je in pije nevredno, si je in pije sodbo. (1, Kor. 11, 29). Prav tako je drugi kruh beseda božja. Ne ob samem kruhu živi človek, temu č ob vsaki besedi, ki pride iz božjih ust. (Mat. 4, 4). Prosimo torej, da nam naj da kruh, to je, svojo besedo. Od tod pa izvira človeku blaženost, ki je lakota pravičnosti. Zakaj keder se duhovne dobrote imajo, se še bolj želé in iz tega hrepenjenja prihaja lakota iz iz lakote sitost večnega življenja.

(Dalje prih.)

Marijina hišica v Loreti.

(Dalje.)

Izvanaj sv. hišice vidiš bogastvo. ali notri se čudiš velike-mu siromaštvu. Gledaš štiri stene, brez beljave, brez okrasbe, golo erdečkasto kamenje. Mislil bi, da je opeka, pa ni; lahkič je, kaker je najti okolu Nazareta; lomljen kamen, vsaki dolg poprečno 1 črevelj in debel 2—5 palcev. Stene so okajene od dima, od starosti počernele, na mnogih krajih od poljubljanja gladke. Ko so odstranjali leseno streho — ta beržčas ni bila prvotna — sè sv. hišice, in postavljali novo kamenito na unanje marmorne stene, odpravili so mali zvonik, in dva zvonca iz njega so spravili v svetišču, ter ja priterdili na marmorni strehi za altarjem, gori ob levi.

Od one strehe, ki je pokrivala sv. hišo, ko je bila ta še v Nazaretu, je bilo ostalo nekaj hlodov (tramov), ki so jih porabili, ko so postavljali drugo leseno streho; a zdaj, ko so ji dali kamenito, so te hlode izločili, ter je poprečno čez sv. hišo položili. — Hlodi so iz cedrovine, kakeršen les je najti v Palestini. Znamenito je, da niso prav nič červivi ali terhleri; tako so sveži in čversti kaker pred blizu 2000 leti.

Prvotna vrata na severni strani so zdaj zazidana; poznati pa so po pragu in podboju, ki sta v zidu. Namestu teh enih vrat ima svetišče zdaj tri.

V zapadni steni vidiš edino, majhino, zamreženo okno; nad njim širok lesen križ, na katerem je podoba, slika, našega Gospoda.

Nekam v sredini stoji altar, o katerem terdi staro izročilo, da ga je posvetil prvi apostelj, sv. Peter.

Za altarjem nahajaš „sveto ognjišče“, na katerem, kaker pravijo, je pripravljala Mati božja jestvino. Mogoče in verjetno pa je, kaker dokazuje Hečizen, da to ni bilo pravo ognjišče, ker ognjišč, kaker jih mi poznamo, nimajo po jutrovskih hišah. Beržčas prihaja ta votlina od nekih poprejšnih vrat, katera pa niso bila zazidana po vsi debelosti zidu, ko so sveto hišo prepravljali za cerkvico. — Mali prostor na znotraj je služil, da so tjakaj postavljali svetilko, ali pa so na njem prižigali ogelje za kadilnico. Po tem načinu je bila to jamica z dimom okajena, in zatorej so menili, da je ta prostor „ognjišče“ svete Družine. Kakeršno je to „ognjišče“ zdaj, to podobo je dobilo po izpremembi, katero je dovolil papež Klemen VII.

Nad ognjiščem v izdolbini stoji prestara podoba Matere božje z Jezuščekom. Velika je 2 črevlja 8 palcev, izrezljana iz cedrovine, starost in dim sta jo počernila. Okrašena je z dragocenimi kronami, obrobljena sè zlato tkanino, na kateri so priterjeni majhini in veliki biseri, zlato in sreberno nakitje. Vse to so darovi Marijin'h častivcev, vredni milijon frankov.

Leta 1797 so se Francozi polastili Lorete in svetišča. Prograbili so velikanski zaklad, obstoječ iz dragih biserov, zlata, srebra in drugih dragocenosti, ktere je nanesla pobožnost kerščanskega sveta; in takrat so odnesli tudi to staroslavno podobo Matere božje. Nesli so jo seboj v Pariz. kjer je ostala 4 leta. Ni pa bila ta sveta podoba predmet češčenja, veljala jim je le ko „soha, napravljena iz nekega jutrovskega lesa, spadajoča v čas egiptovsko-judovske šole“. Na silne prošnje papeža Pija VII. je podobo nazaj — v Rim — poslal Napoleon I., in decembra meseca l. 1802 je prišla zopet na svoje mesto v Loreto.

To podobo pripisuje prestaro izročilo sv. Luki. Gotovo je le, da je silno stara.

Na prostoru mej altarjem in vzhodnim zidom kažejo eno izmej trijih lončenih skledic, ki so se nahajale v majhini ormarici, ko je bila prestavljena sv. hišica. Kaker je videti, so služile sveti Družini v porabo. Ta skledica je iz ila, in z medjo (mesingom) opasana. Podobna je popolnoma posodicam, kaker jih rabijo še dandanašnji v Palestini. Smèti jo je poljubiti, in pobožnih reči vanjo dejati.

Marmorna tla tik pri zidovih so izdolbena vsa na okolu.

To prihaja od tod ker verniki v svoji veliki pobožnosti svetišče na kolenih obkrožajo. Romarjev štejejo vsako leto na 300.000. V sveti hišici se opravi vsako leto najmanj 3000 svetih maš; v stolnici in sv. hišici skupaj čez 13.000. Vsakih 14 dni je poprečno 7.000 sv. obhajil v stolnici, v sveti hišici vsaki dan 15 do 20, nigdar manj, pogosto 50 do 200. Število sv. obhajil silno narašča ob praznikih Matere božje, v mesecih maju in septembru, ko prihaja največ božjepotnikov. V prvi polovici meseca septembra l. 1863 je bilo obhajanih 40.000 vernih. Po takem iznaša število vsakoletnih obhajancev 150.000.

Stolnica, ki obsega sveto hišo, je, kakor že omenjeno, gradu podobna, ter bila začeta ob času papeža Pavla II., in dovršena pod Sikstom V. l. 1587.

Trojna železna vrata vodijo v ta prekrasni tempelj. Na vratih vidiš zgodbe stare in nove zaveze, vse v lepih izbočinah (basrelief). Kerstilnica v Florenci ima po lepoti sloveča vrata, o njih je rekel slavni Mikel-Andželo, da so vredna biti vrata raju; vrata loretanske stolnice pa so prav tem „par.“

Marmorno pročelje (fasada) je olepšano z najbolj vmetalnimi kiparinami.

Nad srednjimi vratmi v dolbini stoji vlit kip preblazene Device, ves podoben onemu v sv. hišici. Stolnica ima podobo latinskega križa, in tri ladje. V stranskih ladjah našteješ 19 kapel; te so nekaj pozlačene, nekaj poslikane, nekaj z umetalnimi kipi okrašene. Altarne podobe so vse iz mozajika*). Strop srednje ladje je pokrit z lepimi slikami na sveže apno (freskami.)

Na stebrih so marmorne ploče; na njih bereš v raznih jeziki, kako je bila prenesena sv. hišica.

(Konec prih.)

Nekaj o presveti Materi božji.

Sloveči kurat Arski, Janez Kerstnik Vianey, goreči dušni pastir in tretjerednik, je tako-le govoril o prečisti Devici Mariji:

Bog Oče ima dopadajenje nad srcem presvete Device kakor na najizverstnišem svojem delu; svoje delo vsak ljubi, po-

*) Mozajik se imenuje tako delo, ki sestavlja podobe iz raznobarevnih drobcev ali koscev — kamenitih, lesenih, steklenih — tako umno zloženih, da so videti podobe od daleč, kakor bi bile slikane, malane.

sebno ako je prav narejeno. Bog Sin jo gleda kaker studenec, v katerem je zajel presveto rešno kri in Bog sv. Duh kaker svoj tempelj.

Preroki oznanjevaje slavo Marije toliko pred ko je prišla na svet, so jo primerjali soncu. V resnici, prikazanje presvete Device, se po pravici primerja lepemu soncu v meglenem dnevu. Preden je ona prišla na svet, je visela jeza božja nad našo glavo ko meč, preteč nam pogubo. Komaj se je pa prikazala prečista Devica, se je jeza potolažila . . .

Mi kličemo presveto Devico z imenom matere, ali ona je veliko bolja od vsake najbolje matere: ker vsaka najbolja mati kaznuje kakšenkrat nagajivega otroka, in ga celo vdari, ter si pri tem misli, da prav dela. Presveta Devica pa ne dela tako, temuč ona z nami zmirom dobro dela, in nas nigdar ne kaznuje.

Serce te dobre Matere je sama ljubezen in vsmiljenje: drugzega nam ne želi, kaker da smo srečni. Zadosti, da se k nji obrnemo, pa nas vsliši . . .

Sin božji ima svojo pravičnost, Mati pa samo ljubezen.

Bog nas je toliko ljubil, da je za nas vmerl; ali v sercu Našega Gospoda je pravičnost, lastnost božja; v sercu presvete Device pa ni drugzega ko vsmiljenje . . . Sin božji v svoji pravični jezi, meri na grešnika, ali Marija prihiti, zaderži meč ter sprosi milost vbogemu grešniku. „Mati moja, jej na to reče Gospod, jaz ti ne morem nič odreči. Ako bi se pogubljeni v peklu mogli kesati, ti bi jim zadobila milost.“

Prečista Devica stoji mej nami in njenim Sinom. Koliker veči grešniki smo, toliko večo miloserčnost in vsmiljenje ima ona do nas. Mati ljubi naj bolj tistega otroka, zavolj keterega je prelila največ solz. Kaj ne hiti na pomoč mati najprej tistemu otroku mej vsemi, kateri je najslabeji in v največi nevarnosti?

Marijino serce je tako mehko do nas, da so v primeru z njenim serca vseh mater skupaj le kos ledu.

Poglejte kako je dobra Mati božja! Njen veliki služabnik sv. Bernard jej je večkrat govoril: „Jaz te pozdravljam, Marija“. . . Enkrat mu odgovori predobra mati: „Jaz te pozdravljam, Bernard, moj sin.“

Presveta Devica je vratarica nebeška, brez ketere ne gre nihče v raj.

Obena milost ne pride z nebes drugači kaker skoz njene roke. Po nji darujmo tudi mi Bogu svoje darove.

Ako želimo dati kaj kaki imenitni osebi, izročimo dar kakemu od nje cenjenemu človeku, in tako postane naš dar veliko več vreden. Tako postanejo tudi naše molitve bolj zaslužne, ako jih Bogu darujemo po Mariji, ker je bila ona sama zmirom prijateljica božja, ker ni nigdar Boga ražalila. Ona sama je spolnila popolnoma prvo zapoved božjo: Ljubi enega samega Boga. Vse, kar Sin prosi Očeta, zadobi, in v vsem, kar prosi Mati Sinu, je ravno tako vslišana. Ako se mi dotaknemo kaj lepo dišečega, podelimo tisti duh vsaki drugi reči, katero primemo v roke; izročimo svoje molitve lepodišeeči Mariji, in one bodo zadobile najprijetnišo vonjavo.

Jaz mislim, da bo konec sveta prečista Devica počivala, ali dokler svet traja, nima miru, ker jo od vseh strani na pomoč kličejo Ona je podobna materi mnogih otrok, ketera ima neprenehoma opraviti zdaj z enim, zdaj z drugim.

P. H. R.

Kaj je duhovnik.

(Po nauku čast. kurata Arskega).

„Kaj je duhovnik? Namestnik božji, kateri ima v rokah oblast božjo. Kristus pravi duhovniku: „Pojdi, kaker je Oče poslal mene, tako pošljem jaz tebe.... Vsa oblast mi je dana v nebesih in na zemlji. Pojdi toraj učit vse narode.... Gdor tebe poslušaj, mene poslušaj; gdor tebe zaničuje, mene zaničuje“.

Keder da duhovnik sv. odvezo, ne pravi: „Bog ti odpušča“, temuč „jaz te odvezujem“. Pri povzdigovanju ne pravi: „To je telo našega Gospoda“ temuč: „To je moje telo“.

Ako ne bi bilo sv. mašniškega posvečevanja, ne bi imeli mej nami Gospoda Jezusa. Gdo ga je del v tabernakelj? Duhovnik. Gdo je sprejel našo dušo, ko smo prišli na svet? Duhovnik. Gdo jo hrani in krepča na težavnem potovanju tega sveta? Duhovnik. Gdo jo bo pripravil na sodbo, ter jo opral pred v presveti kervi Kristusovi? Zopet duhovnik. In ako ta duša po nesreči vmerje, gdo jo bo oživil, gdo jo pomiril in potolažil? Duhovnik. Ni vam mogoče spomniti se niti ene dobre te božje, da se ne spomnite tudi duhovnika.

Pojdite k spovedi k Materi božji ali k angeljem: ali vas bodo odvezali? Nikaker! Vam bodo dali telo in kri Kristusovo? Nikaker. Mati božja ne more spremeniti kruha v telo Kristusovo, in sto angeljev vam ne bi moglo dati sv. odveze. Duhovnik pa,

naj si bo še toliko priprost, ima oblast vam reči: „Pojdite v miru; jaz vam odpuščam“.

Oh! duhovnik je nekaj imenitnega! On ne bo poznal kakor v nebesih svojo imenitnost!... Ako bi jo poznal na zemlji, bi vmerl, ne od straha, temuč od ljubezni!

Ako ne bi bilo duhovnika, nam ne bi nič pomagale vse božje dobrote. Kaj bi nam koristila hiša polna zlata, ako ne bi bilo človeka, kateri nam bi jo odperl? Duhovnik ima ključ nebeških zakladov, on odpira vrata; on je namestnik vsmiljenega Boga in oskerbnik njegovega posestva.

Ako ne bi bilo duhovnika, nam ne bi nič koristila smert in terpljenje Kristusovo. Glejte divje narode: Kaj jim pomaga smert našega Zveličarja? Oh, oni ne bodo deležni zveličanja, dokler ne bodo imeli duhovnika.

Duhovnik ni duhovnik za se; on ne daje sam sebi sv. odveze, niti družih zakramentov. Ni duhovnik za se, temuč za vas.

Duhovnik je za Bogom vse... Pustite eno občino dvajset let brez duhovnika; molile in častile se bodo živali.

Ako bi zapustila jaz in misijonar ta kraj, bi rekli vi: „Kaj naj počnemo v tej cerkvi? Maše ni več! Gospoda Jezusa tudi ne; tukaj bití ali doma to je vse edno...“ Keder hočejo vničiti sv. vero, začno z duhovnikom, ker, kjer ni duhovnika, ni daritve, kjer ni daritve, ni vere.

Keder vas zvon vabi v cerkev in vas gdo vpraša, kam da greste, bi lahko odgovorili tako-le: „Gremo dajat hrane svojim dušam!“ Ako bi vam gdo kazal s perstom tabernakelj in vas prašal: „Kaj so tista pozlačena vrata?“ Shramba jedi za dušo. Gdo ima ključ, gdo preskerbi to jed, gdo napravi mizo, gdo služi pri mizi? Duhovnik. Kaj je pa ta jed? Telo in kri našega Gospoda... O moj Bog, moj Bog, koliko si nas ljubil!

Glejte zdaj veliko moč duhovnika! Njegov jezik iz koščeka kruha naredi Boga! Vstvariti svet ni tako velik čudež, kakor je ta...

Ako bi srečal duhovnika in angelja, bi prej pozdravil duhovnika ko angelja. Angelj je prijatelj božji, duhovnik je pa božji namestnik... Sv. Terezija je poljubljala tla, koder je hodil kak duhovnik... Keder vidite duhovnika, morate reči: „Glejte ta je tisti, kateri me je storil otroka božjega, ter mi po sv. kerstu odperl vrata nebeška; kateri me je očistil greha, kateri

hrani mojo dušo“... Keder videte kak zvonik, lahko rečete : Kaj je tam ? Telo našega Gospoda Jezusa Kristusa. In zakaj ? Ker je bil tam duhovnik in bral sv. mašo.

Kako veliko je bilo veselje apostelnov, keder so zopet videli Gospoda po vstajenju od smerti ! Enako veselje mora občutiti mašnik, keder derži v rokah Kristusa... Jako se cenijo pobožni predmeti, kateri so bili položeni v skledico Marije in Jezusa, ketera se hrani v Loreti. No, kaj niso še bolj dragoceni mašnikovi persti, s katerimi se je doteknil presvetega telesa Kristusovega ?...

Duhovništvo je ljubezen presvetega Serca Jezusovega. Vsaikrat keder vidite duhovnika, mislite na našega Gospoda Jezusa Kristusa“.

P. H. R.

Kako je sveti Anton mladi Rimljanki preskerbel moža.

V poslednjem zvezku francoskega mesečnika „Glas sv. Antona“ (La voix de s. Antoine) beremo to-le :

Monsinjur Dal Vago, naslovni nadškof Sárdijski, prejšnji vesoljni predstojnik frančiškanskega reda (p. Bernardin Portogruarski) je kaj izversten pripovedovavec. Vsi, ki so ž njim kedaj vkup prišli, hranijo ko drag spomin kako ljubeznjivo pripovedko, ki so jo slišali iz ust njegove prevzvišenosti. Jaz se spominjam mej drugim nekega dogodka iz našega časa, v katerem je naš ljubeznjivi čudodelnik pokazal svojo moč. Preden pa jo povem, priporočam njegovo prevzvišenost, ki obhaja 21. septembra svojo zlato mašo, v molitev bravcev „Glasu“ in udov pobožnega zedinjenja sv. Antona.

(Pri tej priliki prinaša „Glas“ tudi podobo prevzvišenega starčka v škofovski obleki in omenja, da je tudi ud „pobožnega zedinjenja sv. Antona“).

Vernimo se zdaj k povesti, ki jo imamo iz njegovih ust.

„Proti sredi tega stoletja je živela v Rimu neka pobožna gospa, ki je imela več dobrega upanja ko posvetnega blaga. Imela je ljubeznjivo hčerko, ki ni imela za doto kaker vboštvo in obilo drugih čednosti. Taka dota mnogim ljudem ne zadostuje; tako je vbogo dekcle ostalo brez moža. Mater je to skerbelo; starala se je in strah jo je obhajal, da bo morala pustiti svojega otroka brez podpore in zavoljo njene lepote celo v veliki nevarnosti. Kaj začeti v taki stiski ?

„Mati in hči se odločite k svetemu Antonu se zateči. Kupite prav ponižno podobico iz gipsa; sveti Anton ne gleda na to. Molite pred mojstersko sliko Muriljevo, pred Pinturikijevo presnico v Aračeli, ali pa deržite v rokah majhin svinčen kipec za malo soldov, da je le vaše serce zaupno in goreče od ljubezni, on vas sprejme enako dobro.

„To ste vedeli mati in hči; pa ste tudi opravljali devetdnevnicu k našemu svetniku z vero, da bi bila gore prestavljala. Ni ena ni druga ni dvojila; sveti Anton mora poslati hčeri moža prve verste, to je bila dognana reč.

„Dnevi poteko, devetnica je končana, ali moža ni. Prevarjenje je bilo tolikanj strašnejše, koliker je bilo gotoviše prepričanje.

„Zvečer devetega dne začne dekle, ko ne vidi nikoger priti, odločno se jeziti na svetnika. Človek bi se bil spominjal napolitancev, ki prete svetemu Januariju, ko čakajo čudeža stopljenja njegove kervi. Pa sv. Anton se ne zgane in ostane gluha. Vboga dekle je razjarjena. Kako! njen ljubi sveti Anton naj prevari njeno upanje! V svoji razdraženosti zgrabi ponižno podobico nedavno kupljeno s tolikim veseljem in v svoji prederznosti zakadi svetega Antona skozi okno vun dolu na cesto . . .

„Vender ni padel na tla.

„Mej oknom in tlakom je bil ta trenotek neki Rimljan dobrega stanu in premožen, ki je šel mirno po svojem opravku. Kar čuti, da mu je nekaj padlo na glavo, prederlo mu klobuk ter ga obsulo s črepinjami gipsa. On poskoči. To se je moralo zgoditi nalašč. Ozre se k višku. Eno okno je odperto; ena roka se še vidi mej neketerimi posodami cvetlic. V trenutku preskače stopnjice, pozvoni pri vratih stanovanja, kjer je opazil zločinsko roko. Dekle je videla vse in materi povedala, sama se je letela skrit pod streho.

„Razžaljeni vstopi ter se pritožuje serdito o krivici, ki se mu je storila. Dobra gospa ga skuša potolažiti z izgovori, naposled pa mu pove resnico.

„Jaz sem stara, pravi, in želim zagotoviti svoji hčeri pošteno varstvo omoživši jo.“

„Pripoveduje mu nato o devetdnevnicu k svetemu Antonu, in kako ste se prevarili in kako se je hči razjezila, ko je skušala, da sv. Anton ni dopolnil njenega upanja.

„Brez dvojbe je bil tisti Rimljan tudi prijatelj svetega Antona.

„Tako, v resnici? pravi. Dobro, jaz odpustim, ako me vaša hči sama poprosi.

„Mati, ki se je bala škode in odškodnine, vsa srečna, da tako ceno ujde, gre berž iskat dekliča, ki se brani nekoliko, pa naposled vender le pride.

„Že smo rekli, da je bila tako dobra kakor lepa. Ni se ji vedelo za druge pregreške, kakor njeno prenašlo jezo na sv. Antona.

„Rimec je dobro vgenil; pozvedovanje je poterdilo njegovo nagnjenje. Ob kratkem, sv. Anton je vslišal mater in hčer. Ženitnina je bila kmalu.

„Pa kedo bi bil mislil, da bo ta poslednjo uro, zaveržen, s črepinjami svojega kipca zaznamenjeval tolikanj prošnega moža? V resnici, tako je tudi ta pot dal najti, kar se je iskalo, ter se izkazal dobrega svetega Antona“.

Zahvala za vslišano molitev.

Iz Sarajeva.

Tisočkrat priserčna hvala sv. Antonu mojemu patronu za tri milosti, ki sem jih prejel na njegovo prošnjo od sv. Jezusovega Serca. Pervič, ko sem se peljal, so se konji splašili in me povozili, da se nisem mogel z nobenim udom geniti. Na prošnjo sv. Antona sem šestnajsti dan že na vertu sedel. — Drugič sem imel kupčijo in mi je pretilo, da bi zgubil vse. Priporočil sem se svetimu Antonu, in dobil sem še tisti dan človeka nepoznanega, ker ni bil nikoli še v tistem mestu, po naključji sva skupaj prišla in sem bil rešen svoje zgube. — Tretjič, ko mi je žera na pameti obolela, doktor ni obetal pomoči in sem jo jaz priporočil sv. Antonu, molil sem k sv. Antonu po noči, in žena je zaspala 3 ure in ko se je zbudila, ji je bilo boljše in potem je hmalu ozdravela. Prav iz celega serca hvalim Boga in sv. Antona, in imam spet eno prošnjo, če je božja volja, ker sem bolan, zato prosim, če bi ozdravel in ako mi da ljubi Bog na priprošnjo sv. Antona, toliko zmožnost, da bi mogel, njemu na čast spominek postaviti na tistem kraju, kjer bi Bog odločil, da bi bila zahvala popolnoma po božji volji. Prosim sv. Antona pisмено zato, da moja žena in otroci spoznajo, kaj premore sv. Anton pri ljubem Jezusu in tudi drugi ljudje, ki še ne vejo za tako pomoč. Da je resnica, poterjam se svojim podpisom.

Anton Grajžer.

Iz Svibnega 3. kimavca 1894.

Zatekla sem se v ponižni prošnji k Bogu in preblaženi D. Mariji, da bi dodelil, če je njegova sveta volja in bolnikovi duši v zveličanje, — bolnemu mladeniču pripravljajočemu se na duhovski stan ljubo zdravje z obljubo, da naznanim v „Cvetju“, če bom vslišana. Priserčua hvala Bogu in prebl. D. Mariji, moja prošnja je bila vslišana — bolnik je popolnoma ozdravel. S hvaležnim srcem toraj spolnim svojo obljubo in se zahvaljujem Vsemogočnemu Bogu in D. Mariji za izkazano pomoč.

M. J. tretjerednica.

Iz Bohinja 6. kimavca 1894.

Pervega septembra je začelo pri mojem sosedu goreti kropa je bila velika suša in so se strehe sosedov vže užigale, bil sem tudi jaz ves obupan na zemeljsko pomoč in pripustil vse vdan v voljo božjo samemu Bogu in mojemu posebnemu pomočniku svetenu Antonu in sv. Frančišku ter sv. Florjanu. Prepričan sem te hitre božje pomoči in rešitve, zatorej se hočem tudi očitno po obljubi zahvaliti zv. Antonu, sv. Frančišku in sv. Florjanu za to izkazano nama pomoč.

Simon in Terezija Mencinger.

Iz Žigmaric, 8. kimavca 1894.

Večna čast in zahvala preblaženi Devici Mariji, sv. Frančišku in sv. Antonu Padovanskemu za velike milosti in skazane dobrote, kaker sem prejela že mnogokrat na priprošnje blagih prijateljev Božjih, posebno še za ozdravljenje od hude bolezni, v katerej sem obljubila v „Cvetju“ razglasiti, ako bodem ozdravela. Spolnjujoč s tem svojo obljubo svetujem vsakemu, ki je v potrebi naj se zateče z zaupanjem k tem sv. priprošnjikom v ysaki sili in potrebi!

Marija Levstik.

Z Ogerskega, 14. kimavca 1894.

Jaz imam enega sina, ki ni doma pri meni, temuč v službi, in mi je poslal domov glas, da naj pridem po njega ter ga domov vzamem, ker je jako bolan, ker ga vsaki dan merzlica trese. Jaz sem se v tej veliki sili priporočil blaženi Devici Mariji, svetemu Frančišku in sv. Antoniju in še tisti dan ga je merzlica popustila. Hvala Bogu in tem trijem svetnikom!

G. P.

Nadalje naznanjajo svojo hvalo Bogu in njegovim svetnikom: G. P. z Ogerskega za ozdravljenje na prošnje blažene device Marije, sv. Frančiška in sv. Antona in za vslišanje molitve za 15 v „Cvetju“ priporoče nih oseb; za zboljšanje zdravja

od mertvonda zadete osebe na priprošnjo sv. Antona in sv. Frančiška; za zboljšanje razmer neke družine pred nekaj mesci v „Cvetju“ priporočene in najden je nekaj zgubljenega; v 8. zv. letošnjega „Cvetja“ v molitev priporočena oseba iz libušenjske duhovne občine je bila vslišana ter se zahvaljuje: „Hvala in zahvala bodi najsvetejšemu božjemu Zakramentu! Česčeno bodi sveto in neomadežano spočetje Marije, prečiste Device!“

Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo rajne tretjerednice goriške škupščine: Lucija Hlede iz Štverjana, Katarina (Klara) Plesničar iz Čepovana, Katarina (Marija) Jug iz Volč, Marijana (Frančiška) Rogelj iz Komna, Ana (Ludovika) Volk iz Gergarja, Ana (Jozefa) Bavčar iz Sela, mariborske skupščine: Marija Kelc iz Prihove, Elizabeta Hedl od Sv. Martina, Marija Florijan iz Belotinc, Marija Kocovan iz Belotinc, Marija Cokan iz Ljutomera, Julijana Kocbek od Sv. Petra, Marija Amon iz Koprivnice, Marija Fric iz Makol, Marija Knechtel iz Maribora, Apolonija Kovačič iz Maribora, tretjerednik Ivan Znidarič od Sv. Kriza pri Ljutomeru.

Dalje se priporočajo v pobožno molitev: F. J. iz Idrije, da bi ji Bog na priprošnjo naše ljube Gospe in sv. Antona podelil ljubo zdravje, če je njegova sveta volja, ali vsaj poterpežljivost v bolezni; neka žena pri Celju sebe in svojega zakonskega moža za dar zakonske ljubezni in ljubezni do otrok in spreobrnjenje njegovega samopašnega življenja; neka žena iz Zagorja priporoča sebe in svoje otroke v varstvo naše ljube Gospe presvetega serca za pomoč iz hude stiske; neka žena tudi od tam se priporoča v pobožno molitev k Materi božji in sv. Ani za srečen porod; M. Š. priporoča 1 leto bolnega otroka svojega brata; K. K. v Terstu za voljno poterpljenje v bolezni in ljubo zdravje, če je božja volja; Fr. M. v Ljubljani svojo sestro, da bi začela Bogu služiti in se svojim možem in otrokom v edinosti živeti; L. K. iz Šentjerneja, da bi ljubi Bog dal milost sv. misijona tej fari in da bi se neka zmešnjava pri denarju srečno vravnala, in neki drugi dober namen; neka oseba iz hribov priporoča svojega dušnega pastirja, da bi mu Bog dal zopet ljubo zdravje; neka obupljiva ženska prosi, da bi hotel kedo kako devetdnevnicu za njo opraviti; neka ženska za poterpežljivost, stanovitnost in vdanost v voljo božjo v neki veliki sili, priporoča tudi svojo gospo; neki tretjerednik z Ogerskega priporoča sam sebe in svojo mater in ženo in četvero dec, dalje tudi neko bolno žensko; neka sestra bratovščine sv. rožnega venca svojega sina, da se mu poverne prava pamet.

b) V besedah kaker: g d ó' ali k á d ó', k o g a', k o m u', k ó' m; k á' j, č é' s a ali č é' s, č é' m u', č é' m, k á d a' j, k a' m, k a k ó', d o k l è' itd.)

c) Pervotno povdarjen nekedarj kratek samoglasnik v neposlednjem zlogu se razteza ali v ' ali v ' in sicer v ' v primerih kaker b ó' t á r, ó' d á r, r e j é' n á c, z e l é' n á c, v vseh padežih razen rod., mestnika, in orodnika v mn.; v primerih kaker j e' č m e n, j e' l e n, j e' r m e n v rod. in naslednjih padežih razen imenovalnika in mestnika v ed. in omenjenih v mn.: c e s a' r j a, j e' č m é' n a, j e' l é' n a, j e' r m é' n a, t e m é' l j a itd.); v vseh rabljenih padežih besed č á r' t a l ó, z á r' k l ó' z á r' k a l ó'), ó' l j e'); v vseh mn. padežih besed: ó' k n a, p l é' č a, p ó' l j t n a, r é' b r a, s é' l a, n e b é' s a, n š é' s a, p o s l e d n j e t u d i v ed. razen im. in tož.; v primerih kaker: B ó' s n a, b ó' t a; b ó' t r a, d ó' g a, d ó' t a, k ó' ž a; m a' š a, m á' r' v a, n ó' š a, ó' t k a, r ó' b a, s ó' b a'), š ó' b a, š k ó' d a, v o l' n a y v vseh padežih razen ed. orodnika in mn. rodilnika, ki imate kaker spred pod št. 7 navedene besede, '); v neketerih nedoločnih pridevnikih in opisnih deležnikih: p o b ó' ž á n, v b ó' ž á n, s r é' b á r n v vseh padežih in spolih; v moškem ed. imenovalniku: d ó' b á r, m ó' k á r, n é' s á l, p é' k á l, r é' k á l, t é' k á l, t é' p á l, '); v ostalih padežih in spolih: d e b é' l a, j e l ó' v a, n j é' g ó' v a itd.; v števniki: s é' d a m, ó' s a m; v sedanjiku v vseh osehah v primerih kaker: m ó' č i m, n ó' s i m, p r ó' s i m, v ó' z i m, k ó' p l j e m, p ó' r j e m, m é' č e m, t r e p é' č e m itd.

d) Pervotno povdarjen, nekedarj dolg, pa v hervažčini skrajšan samoglasnik ima v neposlednjem zlogu tudi ' ali ' in sicer ' v primerih kaker: j a' v o r, k a' m á n, k a' š á l j, k u' š e e r, s e' v e r v vseh padežih razen rod., mestnika in orodnika v množ., ako se rabijo; b r a' t a, č a' s a, d i' m a, p r a' g a, s v é' t a, ') itd. č l o v e' k a, j e z i' k a, o r é' n a, t r é' b u' h a, ž e l ó' d a itd. v nadaljnjih padežih razen mesta. ed., rod. mesta. in orodnika mn., kjer se sliši ' : v č a' s ũ, v t r é' b u' h ũ itd.; v vseh edinstvenih in dvojstvenih padežih: b l a' t ó, d e' l ó, g o v é' d ó, j a' b á l k ó, j u' t r ó, k o p i' t ó, k o s i' l ó, l é' t ó, m a' s l ó, m é' s t ó, s a' l ó, s i' t ó, š i' l ó, v e' d r ó, z i j a' l ó, ž i' t ó, j a' g n j' e, s é'

1) Vzrok raztegujenja in potegojenega naglasa je tu morebiti v vprašavnem pomenu, prim. s k á d a' j, k a' m, k a k ó' demonstrative: t á d a' j, t a' m, t a k ó'.

2) Mestnik ed. in rod. mesta. in orodnik mn. ima: n a j e' r m é' n ũ, torej tudi: n a t e m é' l j ũ itd. (ne „t e m é' l j ũ“).

3) „Serku teh ozby“, Kastelec, Neb. zyl 401.

4) „Tvojga oka serkalu“, Dalm. Sal. prip. 7 a.

5) Mladina od ó' l j e' bi bila najberž ó' l j a.

6) „S o b a“ je mažarska oblika za našo izba' ali ispa'; če res s to ne moremo izhajati, glejmo, da bomo ono vsaj prav izgovorjali, ne z ó' kaker s o' v a, temuž z ó' kaker š ó' b a.

7) Ako bi gledali le na našo slovenščino, ne bi ločili teh besed od onih pod št. 7.

8) Napaka je torej, kaké: se pogosto bere: v e' d á l.

9) Mladina bere zdaj s v é' t, s v é' t a, s v é' t n i k (nam. s v é' t, s v é' t a, s v é' t n i k); kedor jo tako uči, ni pomislil, da bi moral učiti dosledno tudi: č l o' v é' k, č l o' v é' k a, č l o' v é' s k i!

me, slé' me, té' me, ví' me, tako tudi razen imenovalnika: (dê'te) dê'té'ta, (te'le) telé'ta'); v vseh padežih razen orodnika ed. in rod. mn.: bu'rja, dê'ví'ca, dla'ka, goli'da, gomí'la, gó'sle, gospodi'nj'a, hla'če, i'kra, i'skra, ja'goda, ka'pa, ka'plj'a, ka'sa, ki'ta, kô'bi-la, ku'j'iga, klo'ba'sa, la'kota, mé'ra, mré'ža, mó'-ka (mártra²⁾), pa'ra, pó'tá³⁾, pt'ca, ra'na, ré'pa, ri'ba, sí'la, sklé'da, skr'i'nj'a, sla'ma, sli'ka, slí'na, slí'va, sré'ča, struna, ši'ba, u'zda, vé'ra, ví'dra, vó'za, vré'ča⁴⁾, ža'ba, ži'la; ma'ti, mi'lost, pa'net, ža'lost; v nekaterih nedoločnih pridevnikih v vseh padežih: gla'dák, la'čán, la'kom, ni'zák, ó'zák; v nekaterih opisnih deležnikih, razen moškega spola ed., ki ima ali je imel nekedaj na končnici: kra'dla, pa'dla, vs'tála, raz'bíla, za'ypíla, hoté'la, goré'la, imé'la, mlé'la, mé'la; v mnogih drugih ima ženski spol⁵⁾ in le srednji v edinstvu in vsi v dv. in mn.: (zua'l, zna'la), zna'lò, zna'la, zna'lè, zna'li, zna'le, zna'la; tako: kla'lò, igra'lò, kú'pova'lò, dárža'lò, kaza'lò, várni'lò, lj'úbí'lò, nosí'lò itd.; sli'sal, (sli'sala), sli'salò itd., tako: pí'hnil, ví'dèl, prá'vil dè'tal, korí'stil itd.; večinoma v nedoločnikih daljše oblike: zna'ti, počí'va'ti, mlé'ti, ží'vétí, re'sí'ti, na're'dí'ti) itd. Adverbijalni participiji sed. časa (gerundiji) na -aje se ravnaajo po srednjem spolu opisnih participijev: igra'je, petlja'je, trepeta'je, zdi'nova'je, poskakova'je; vmik'kaje, opoté'kaje se, pridigovaje.⁷⁾

§. 21. Posebej o dolgem potisnjenem povdarku.

Ako je bil prvotno povdarjen prvi zlog besede in to tako, da je ta povdarek celó na predlog prestopil, ako ga je beseda pred se dobila, v takem primeru imamo v naši slovenščini naglas⁸⁾. Pa ta naglas ostane pri nas le v enozložnih besedah na svojem mestu.⁹⁾ Ako imajo enozložnice predlog pred sebo, stopi s predloga na nje: na m é' h (iz prvotnega: na m é' h ū), pod m ó' st (iz perv.: pod most ū). Ako ima beseda več zlogov, stopi s prvega na drugi: nog ó' (iz perv.: no'g a), pok ó' ra (iz perv.: po'ko'ra), pos ó' da (iz perv.: po'sa'd a), obla'k (iz perv.: o'bla'k), s predlogi: na p ó' s o do (iz perv. na' pos a'd a), za ó' bla'k (iz: za' obla'k).

(Dalje prih.)

¹⁾ V množini: d é' la, ja' b á l k a, ko' p í' ta, m é' s ta, sí' la, ží' ta, ja' g n j' e ta, s é' m e na, sl é' m e na, tel é' ta.

²⁾ Beseda se je z mó'ka (Mehl) popolnoma zenačila, ni se torej več mogla rabiti; herv. oblika mu'ka naši slovenščini ni primerna.

³⁾ Dalm. Mark. 5 v a: „on je zhefta bil s' potami inu s' ketinami sve-san, inu je ketine re'tórgal inu te pote štèrl.“ Prim. arb. pu'to, n.

⁴⁾ Pri Dalm. srednjega spola: vré'če; 1. Mos. 41: „v' njegovu vrejzhe“, „v' nathih vrejzhih“, „v BenJaminovim vrejzhí“.

⁵⁾ Dalm. t Hron. 29 a: „pozhiváti“.

⁶⁾ Dalm. Iesaja 37: „re'tnyti“, „naredyti“.

⁷⁾ Meni se zdi, da bi se vtegnili slisati taki participiji le od nepreha-jalnih glagolov. Pri Dalm. in menda tudi Trubarja jih ni najti. Valjaveo na-va-ja dva najstariša primera iz Rogerija. Moderne knjižne spake kupuj é, ve ru j é, z di h u j é so v narodu slovenščini nemogoče.

⁸⁾ Prvotno kratak samoglasnik se pri tem raztogne.